

GALAKSIJE *A GALAXISOK*

KAJ JE GALAKSIJA? *MI A GALAXIS?*

- beseda galaksija izhaja iz starogrškega imena naše Galaksije (Mlečna cesta), kjer beseda gala, galacos pomeni mleko
- je velikansko, gravitacijsko vezano nebesno telo, sestavljeno iz zvezd, plinov, medzvezdne snovi in temne snovi;
- zvezde, plini in medzvezdni prah sestavljajo okoli 10 do 20 % mase galaksije;
- skupaj jih drži gravitacijski privlak in telesa krožijo okoli njenega jedra;
- lahko so pritlikave ali velikanske.

ZGODOVINA TÖRTÉNELEM

- začetnik je bil Galileo Galilei
- Edwin Hubble (1889 – 1953)
 - s Hookerjevimi teleskopom je odkril, da so nekatera megličasta nebesna telesa dejansko galaksije
- na polovici 18. stol. je bilo mnogo domnev glede meglic in galaksij
- v zadnjih 20-ih letih veliko raziskujejo na tem področju

VRSTE GALAKSIJ

GALAXISOK TÍPUSAI

- galaksije se med seboj razlikujejo tako po velikosti kot po obliki;
- lahko so eliptične, lečaste, spiralne, spiralne s prečko ali nepravilne.

Galaksija spiralne oblike

Galaksija nepravilne oblike

Galaksija lečaste oblike

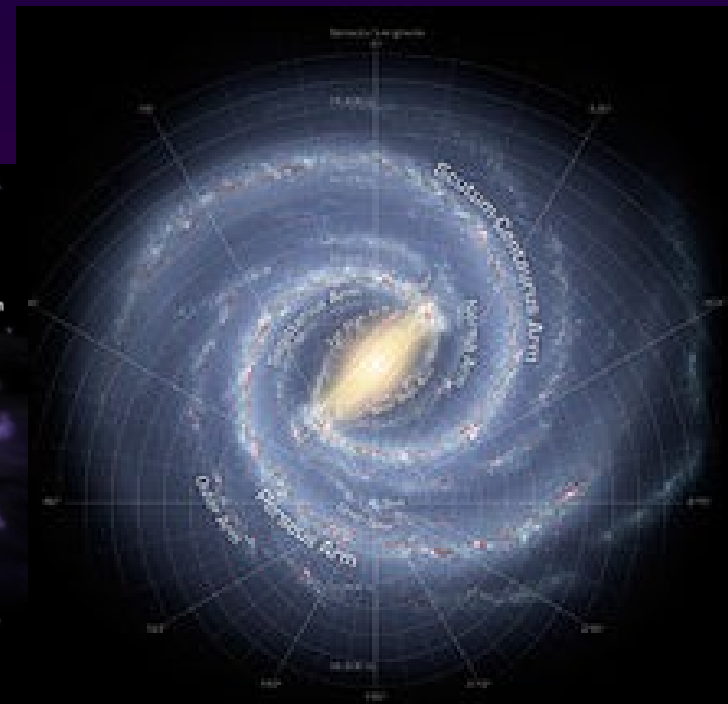
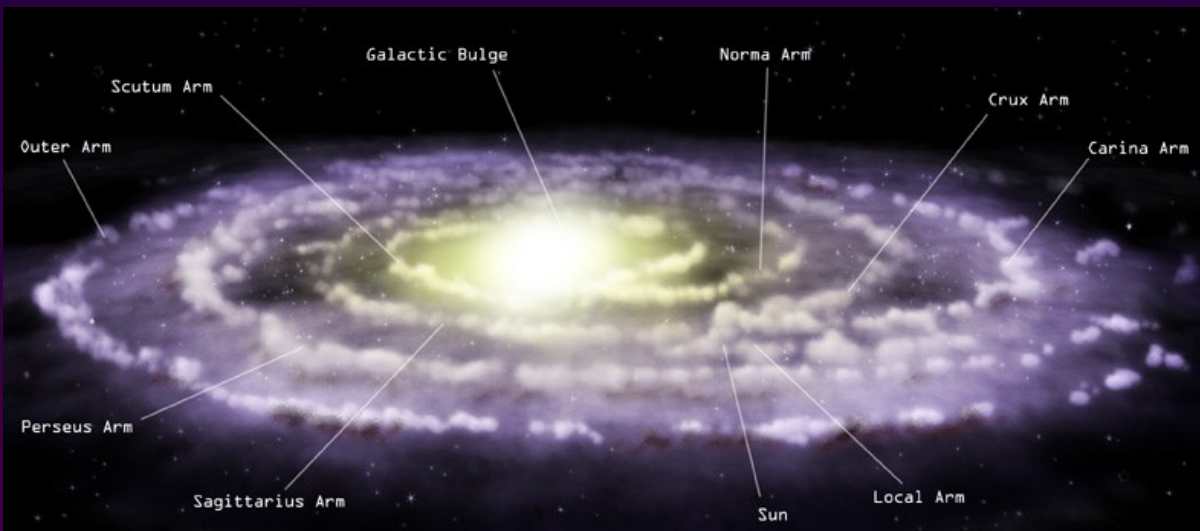
Spiralna galaksija s prečko

**Galaksija
eliptične
oblike □**

NAŠA GALAKSIJA/ A GALAXISUNK

- a Tejútrendszer a Lokális Galaxiscsoport egyik küllős spirálgalaxisa,
- 200-400 milliárd csillag található benne, átmérője kb. 100.000 fényév, legnagyobb vastagsága pedig 16 300 fényév
- a Földről két spirálkarját látjuk

JATA GALAKSIJ/ *GALAXISHALMAZ*

- skupino sosednjih večjih ali manjših galaksij, ki so blizu skupaj imenujemo jata galaksij,
- naša Galaksija pripada manjši skupini, ki ji pravimo Lokalna jata, sem spadajo še:
 - »Rimska cesta;
 - »Adromedina galaksija;
 - »M33;
 - »in še okoli 30 drugih galaksij;

- jate galaksij delimo na dve skupini:
 - » pravilne jate – gostejši centralni del (jata v Berenekinih kodrih);
 - » nepravilne jate - nimajo dobro definiranega jedra (jata v Devici)
- gruče galaksij tvorijo superjate;
- superjate sestavlja deset jat galaksij;
- naša Lokalna superjata ima center v jati v Devici in je sorazmerno majhna;
- sistem superjat sestavlja strukturo v vesolju v kateri leži več kot 90 % galaksij.

Rimska cesta

Galaksija m33

Galaksija andromeda

SUPERJATA

GIBANJE GALAKSIJ *GALAXISOK MOZGÁSA*

- galaksije se tako kot vse v vesolju gibljejo;
- povprečno gibanje galaksij je določeno z gravitacijskimi vplivi sosednjih galaksij;
- vse galaksije se poleg tega tudi oddaljujejo, kar je posledica širjenja vesolja;
- hitrost gibanja naše galaksije je okrog 50 kilometrov na sekundo – vpliv Andromedine galaksije;
- hitrosti ostalih galaksij so zelo velike – nekaterih so izjemnih tisoč ali deset tisoč kilometrov na sekundo.

OPAZOVANJE GALAKSIJ *GALAXISOK FIGYELÉSE*

- za opazovanje kraterjev na Luni, večjih Jupitrovih lun, Saturnovih obročev, pa tudi na ducate galaksij, zvezdnih kopic in meglic so izdelani teleskopi in daljnogledi;
- teleskopi so lahko optični ali radijski

VIRI/ FORRÁSOK

- Učbenik za fiziko: Moja prva fizika 2
- <http://hu.wikipedia.org/wiki/Galaxis>
- <http://sl.wikipedia.org/wiki/Galaksija>
- http://www.jonlomborg.com/oa_gallery1.html
- <http://projekti.gimvic.org/timko/2002/2c/nocno%20nebo/vrste%20galaksij.html>
- <http://www.andros.si/vesolje/galaksije-splosno.html>
- + KOPIJE